

15 Ιουλίου 1974

Πραξικόπημα στην Κύπρο

Η πρώτη απόπειρα κατά της ζωής του προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας αρχιεπισκόπου Μακαρίου έγινε στις 8 Μαρτίου 1970. Η δεύτερη, στις 7 Οκτωβρίου 1973. Στις 17 Ιανουαρίου 1974, πέθανε στη Λεμεσό ο αρχηγός της αντιμακαριακής οργάνωσης ΕΟΚΑ Β', Γεώργιος Γρίβας. Ο Μακάριος κήρυξε πένθος και τριήμερη αμνηστία, επειδή ο Γρίβας ήταν αρχηγός και

της ΕΟΚΑ που κατά κύριο λόγο διεξήγε τον απελευθερωτικό αγώνα, στη δεκαετία του '50. Η ΕΟΚΑ Β' δεν σταμάτησε τις πράξεις βίας. Η κυβέρνηση της Κύπρου την έθεσε εκτός νόμου στις 25 Απριλίου. Στην Αθήνα και στην Κύπρο, οι ετοιμασίες για ένα πραξικόπημα εναντίον του Μακαρίου προχωρούσαν.

Τον Ιούνιο του 1974, οι αναφορές για κινήσεις τουρκικών στρατευμάτων άρχισαν να πληθαίνουν. Πληροφορίες ανέβαζαν σε 40.000 τους στρατιώτες που συγκεντρώνονταν στην Αλεξανδρέττα και στη Μερσίνα, στα τουρκικά παράλια, απέναντι από την Κυρήνεια. Στρατιωτικοί της χούντας του Ιωαννίδη και στελέχη της ΕΟΚΑ Β' μετείχαν σε συσκέψεις στην Αθήνα και στην Κύπρο, στις 2 Ιουλίου.

Στις 8.35 το πρωί της Δευτέρας, 15 Ιουλίου του 1974, ένα τηλεγράφημα έφτασε από την Κύπρο και προωθήθηκε στο γραφείο του «αόρατου δικτάτορα». Έγραφε: «Αλέξανδρος εισήχθη εις νοσοκομειον». Το πραξικόπημα είχε ξεκινήσει. Ενώ τα κρατικά μέσα μαζικής ενημέρωσης έμεναν βουβά, οι φήμες οργιάζανε. Σε λίγο, στις φήμες ήρθε να προστεθεί και η πληροφορία πως ο Μακάριος είχε σκοτωθεί. Στην ΕΣΑ και στο Πεντάγωνο άνοιξαν σαμπάνιες. Όμως, καμιά επίσημη ανακοίνωση δεν μεταδιδόταν ακόμα. Στις 3 το μεσημέρι, ο Ιωαννίδης μάθαινε πως η αρχιεπισκοπή έπεσε στα χέρια των πραξικοπηματιών αλλά ο Μακάριος είχε διαφύγει και ήταν ακόμη ζωντανός. Οι πραξικοπηματίες είχαν προτείνει κι ο Νίκος Σαμψών είχε αποδεχτεί να γίνει πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Όλοι οι άλλοι

υποψήφιοι αρνήθηκαν.

Το απόγευμα, οι πραξικοπηματίες έμαθαν πως ο Μακάριος κρυβόταν στη μονή Κύκκου κι έστειλαν εκεί δυνάμεις να τον σκοτώσουν. Όμως, ο Μακάριος ήταν στην Πάφο. Και η Πάφος, όπως και η Λεμεσός, αντιστεκόταν ακόμα. Στις 8.30 το βράδυ, ο Νίκος Σαμψών απηύθυνε διάγγελμα: Ο στρατός του εμπιστεύτηκε την προεδρία. Στις 11 τη νύχτα, όσοι άκουγαν ραδιόφωνο, έπιασαν από την Πάφο μια γνώριμη φωνή: «Ελληνικό Κυπριακό Λαέ. Γνώριμη είναι η φωνή που ακούεις. Γνωρίζεις ποιος ομιλεί. Είμαι ο Μακάριος. Είμαι εκείνος που συ εξέλεξες για να είναι ηγέτης σου. Δεν είμαι νεκρός, όπως η χούντα των Αθηνών και οι εδώ εκπρόσωποί της θα ήθελαν. Είμαι ζωντανός...».

Από το βρετανικό στρατόπεδο τεθωρακισμένων της ειρηνευτικής δύναμης όπου βρισκόταν, ο Μακάριος πήγε στη βάση Ακρωτηρίου. Από εκεί, πέταξε ως τη Μάλτα. Είχε ξεφύγει. Το πραξικόπημα εξελισσόταν. Ως το βράδυ, είχαν καταμετρηθεί 33 στρατιωτικοί νεκροί (οι 28 Κύπριοι) και 128 τραυματίες (οι 114 Κύπριοι). Ο αριθμός των θυμάτων από τον άμαχο πληθυσμό παραμένει αδιευκρίνιστος.

Η Τρίτη, 16 Ιουλίου 1974, πέρασε στην Κύπρο με σφαγές αντιχουντικών. Στην Αθήνα, πλήθαιναν οι πληροφορίες για ασυνήθιστη ενεργητικότητα και κινήσεις των τουρκικών στρατευμάτων. Στην Άγκυρα, ο πρωθυπουργός της Τουρκίας, Μπουλέν Ετζεβίτ, δήλωνε: «Δεν θα δεχτούμε τετελεσμένα γεγονότα στην Κύπρο». Και ο υπουργός Πληροφοριών συμπλήρωνε: «Η Τουρκία θα ζητήσει από την Αγγλία την από κοινού χρήση του δικαιώματος επέμβασης στην Κύπρο». Στην Αθήνα, η χούντα ησύχαζε. Το πραξικόπημα στην Κύπρο έχει πετύχει κι ας ξέφυγε ο Μακάριος.

1099: Επικεφαλής της Α' Σταυροφορίας, ο Γοδεφρείδος ντε Μπουγιόν κυριεύει τα Ιεροσόλυμα για λογαριασμό των χριστιανών και τα ανακηρύσσει πρωτεύουσα βασιλείου του.

1410: Ο βασιλιάς της Πολωνίας Λαντισλάς Β', με τη βοήθεια μισθοφόρων από τη Βοημία εκμηδενίζει τη δύναμη των Τευτόνων Ιπποτών στην πρώτη μάχη του Τάνεμπεργκ.

1795: Υιοθετείται και επίσημα η Μασσαλιώτισσα ως ο γαλλικός εθνικός ύμνος. Γράφτηκε το 1792 από τον Ρουζέ ντε Λιλ.

1881: Πυροβολείται θανάσιμα στο Νέο Μεξικό, από τον Σερίφη Πατ Γκάρετ, ο Γουίλλιαμ Μπόνεϊ, γνωστός ως Μπίλι Δε Κιντ, στην προσπάθειά του να δραπετεύσει. Αμφιβολίες γεννήθηκαν ως προς την ταυτότητα του σκοτωμένου καθώς υπάρχει η εκδοχή ότι ο πραγματικός παράνομος είχε αλλάξει το όνομά του σε Μπούσι Μπιλ Ρόμπερτς κι έζησε μέχρι το 1950.

1918: Ξεσπά η δεύτερη μάχη του Μάρνη καθώς ο στρατηγός Λούντερντοφ κάνει την τελευταία του προσπάθεια να διασπάσει τις συμμαχικές δυνάμεις. Ο στρατάρχης Φος, όμως, με παρατεταμένη αντεπίθεση οδήγησε τον πόλεμο στη λήξη του.

1945: Προς το τέλος του Β' Παγκοσμίου πολέμου στον Ειρηνικό, βομβαρδίζεται από τον τρίτο στόλο των ΗΠΑ, το Μούροραν, κέντρο χάλυβα στην Ιαπωνία.

1965: Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος εξαναγκάζει σε παραίτηση τον πρωθυπουργό Γεώργιο Παπανδρέου. Στην Ελλάδα ξεσπούν τα «Ιουλιανά».

1994: Οι ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκλέγουν τον πρωθυπουργό του Λουξεμβούργου Ζακ Σαντέρ για τη θέση του προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ως αντικαταστάτη του Ζακ Ντελόρ.

2006: Στο ανηλεές σφυροκόπημα του Λιβάνου από το Ισραήλ, η παλαιστινιακή οργάνωση Χεζμπολάχ απαντά με πυραύλους, χτυπώντας ισραηλινό πολεμικό πλοίο και περιοχές στα βόρεια της χώρας.

2013: Με 220 ψήφους εναντίον του, ο πρώην υπουργός Οικονομικών (επί ΠΑΣΟΚ), Γιώργος Παπακωνσταντίνου, παραπέμπεται από τη Βουλή σε Δικαστικό Συμβούλιο, προκειμένου να δικαστεί για «το σκάνδαλο της λίστας Λαγκάρντ».

2016: Απόπειρα πραξικοπήματος στην Τουρκία προκαλεί τον θάνατο τουλάχιστον 160 και τον τραυματισμό πάνω από 1.150 ανθρώπων, πριν να κατασταλεί λίγες ώρες μετά την εκδήλωσή του.

Η 15^η Ιουλίου στον πολιτισμό

15 Ιουλίου 1606

Γεννιέται ο Ρέμπραντ

Γιος ενός μυλωνά και μιας φουρνάρισσας, ο Χάρμενζ Βαν Ριν Ρέμπραντ γεννήθηκε στις **15 Ιουλίου 1606**

στο Λάιντεν της Ολλανδίας, στάλθηκε στο πανεπιστήμιο κι εκεί έδειξε την κλίση του στη ζωγραφική. Έμεινε για μόλις έξι μήνες στο εργαστήριο του τότε φημισμένου ζωγράφου Πίτερ Λάτσμαν αλλά γρήγορα έδειξε τη φιλοδοξία του να ανταγωνιστεί τους κυριότερους 'συγχρονούς του Ευρωπαίους ζωγράφους. Στα 25 του βρέθηκε στο Άμστερνταμ, ήδη αναγνωρισμένος καλλιτέχνης, φημισμένος για τα αξεπέραστα πορτρέτα του, πολλά από τα οποία αυτοπροσωπογραφίες μέσα από τις οποίες τον γνωρίζουμε. Η τέχνη του τον έκανε πλούσιο αλλά η αδυσώπητη κριτική τον έστειλε στον τάφο χρεοκοπημένο. Αναγνωρίστηκε ως ο μεγαλύτερος Ολλανδός ζωγράφος όλων των εποχών: Ο περίφημος πίνακάς του «Μάθημα ανατομίας» (1632) ήταν η απαρχή μιας λαμπρής καλλιτεχνικής δεκαετίας. Φιλοτέχνησε θρησκευτικά έργα («Ο Συμεών στο ναό» κ.λπ.), αριστουργήματα πλήθους («Οι σύμβουλοι της συντεχνίας υφαντουργών» κ.λπ.) και καθιερώθηκε ως ζωγράφος της υψηλής κοινωνίας. Ζωγράφιζε τα μοντέλα του μέσα στα μετάξια ή στις πανοπλίες. Το 1642, πέθανε η γυναίκα ενώ, ταυτόχρονα, η εξοντωτική κριτική για τον πίνακά του «Νυχτερική περίπολος», τον έκανε να χάσει την πελατεία του και να φτάσει ως τα όρια της πείνας. Συνέχισε να ζωγραφίζει ως το θάνατό του, στις 4 Οκτωβρίου 1669.

1869: Πρωτοεμφανίζεται στη Γαλλία η μαργαρίνη. Την καθιέρωσε ο Ιππόλυτος Μεζ Μούρις.

1899: Πεθαίνει ο εθνικός ευεργέτης, Γεώργιος Αβέρωφ (αποπεράτωση Πολυτεχνείου, αναμαρμάρωση Παναθηναϊκού Σταδίου, ανέγερση ομώνυμων φυλακών και Σχολής Ευελπίδων, χρηματοδότηση ναυτικού, γεωργικής σχολής Λάρισας κ.λπ.). Είχε γεννηθεί το 1818.

1904: Πεθαίνει ο Αντόν Τσέχοφ, Ρώσος θεατρικός συγγραφέας, δημιουργός των έργων «Ο Γλάρος», «Ο θείος Βάνια», «Οι τρεις αδελφές», «Ο βυσσινόκηπος» κ.ά. Είχε γεννηθεί το 1860.

1965: Το διαστημόπλοιο Μάρινερ 4, που είχε εκτοξευτεί τον Νοέμβριο του 1964, στέλνει στη Γη 21 φωτογραφίες από τον Άρη.

1968: Δημιουργείται η πρώτη αεροπορική γραμμή που συνδέει τις ΗΠΑ με τη Σοβιετική Ένωση, με αεροσκάφη των εταιριών Αεροφλότ και Παναμέρικαν να κάνουν το δρομολόγιο Νέα Υόρκη - Μόσχα.

1997: Στο Μαϊάμι των ΗΠΑ, δολοφονείται ο Τζιάνι Βερσάσε, μετρ της υψηλής ραπτικής.

2018: Νικώντας την Κροατία 4 - 2, στον τελικό στη Ρωσία, η Γαλλία κατακτά το παγκόσμιο κύπελλο ποδοσφαίρου. Είναι η δεύτερη φορά, με πρώτη το 1998, όταν ο τωρινός προπονητής της, Ντιντιέ Ντεσάμπ, περιλαμβανόταν στους παίκτες που τότε το κατέκτησαν